

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІКИ І ПСИХОЛОГІЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ
ІНСТИТУТ ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ ОСВІТИ
ВІННИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА КОЦЮБІНСЬКОГО**

**СУЧАСНІ ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ
ТА ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ
В ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ:
МЕТОДОЛОГІЯ, ТЕОРІЯ,
ДОСВІД, ПРОБЛЕМИ**

Збірник наукових праць

Випуск дванадцятий

**Київ-Вінниця
2006**

УДК 378.14
ББК 74.580
С95

Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми // Зб. наук. пр. – Випуск 12 / Редкол.: І.А. Зязюн (голова) та ін. – Київ-Вінниця: ДОВ „Вінниця”, 2006. – 459 с.

Рекомендовано до друку вченою радою Інституту педагогіки і психології професійної освіти АПН України (протокол № 4 від 27.04.06 р.) і вченою радою Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського (протокол № 9 від 26.04.06 р.).

Редакційна колегія:

І.А. Зязюн, доктор філософських наук, професор, академік АПН України (м. Київ)
Н.Г. Ничкало, доктор педагогічних наук, професор, академік АПН України (м. Київ)
С.У. Гончаренко, доктор педагогічних наук, професор, академік АПН України (м. Київ)
В.К. Сидоренко, доктор педагогічних наук, професор, член-кор. АПН України (м. Київ)
С.О. Сисоєва, доктор педагогічних наук, професор, член-кор. АПН України (м. Київ)
О.В. Шестопалюк, кандидат педагогічних наук, професор (м. Вінниця)
Б.А. Брилін, доктор педагогічних наук, професор (м. Вінниця)
Р.С. Гуревич, доктор педагогічних наук, професор (м. Вінниця)
О.С. Домінський, кандидат педагогічних наук (м. Вінниця)
М.Ю. Кадемія, кандидат педагогічних наук (м. Вінниця)
В.І. Клочко, доктор педагогічних наук, професор (м. Вінниця)
О.М. Коберник, доктор педагогічних наук, професор (м. Умань)
І.М. Козловська, доктор педагогічних наук (м. Львів)
Н.А. Побірченко, доктор психологічних наук, професор (м. Київ)
Л.П. Пуховська, доктор педагогічних наук, професор (м. Київ)
В.О. Радкевич, кандидат педагогічних наук, член-кор. АПН України (м. Київ)
В.В. Рибалка, доктор психологічних наук, професор (м. Київ)
О.Г. Романовський, доктор педагогічних наук, професор (м. Харків)
М.І. Сметанський, доктор педагогічних наук, професор (м. Вінниця)
Г.С. Тарасенко, доктор педагогічних наук, професор (м. Вінниця)
Н.Т. Тверезовська, доктор педагогічних наук, професор (м. Київ)
О.І. Щербак, кандидат педагогічних наук, доцент, член-кор. АПН України (м. Київ)

У збірнику наукових праць відомі дослідники, педагоги-практики середніх загальноосвітніх шкіл, професійно-технічних навчальних закладів, працівників вищих навчальних закладів I–II і III–IV рівнів акредитації висвітлюють теоретичні й прикладні аспекти реалізації впровадження сучасних інформаційних технологій та інноваційних методик навчання у підготовці кваліфікованих робітників, молодших спеціалістів, спеціалістів і магістрів.

Статті збірника подано в авторській редакції.

Для науковців і педагогів-практиків загальноосвітніх шкіл, професійно-технічних та вищих навчальних закладів, працівників інститутів післядипломної педагогічної освіти.

Рецензенти:

Г.П. Васянович, доктор педагогічних наук, професор
М.П. Лещенко, доктор педагогічних наук, професор
М.І. Томчук, доктор психологічних наук, професор

ISBN 966-527-151-2

© Інститут педагогіки і психології професійної освіти АПН України, Інститут професійно-технічної освіти АПН України, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського

- підтримання постійного зв'язку між викладачем і студентами на протязі семестру, проведення індивідуальних бесід та консультацій, можливість своєчасного коригування навчального процесу;

- вивільнення часу викладачів та студентів під час екзаменаційної сесії у зв'язку із одержанням студентами зароблених оцінок автоматично [6].

Тому, на нашу думку, кредитно-модульну систему слід і надалі впроваджувати в навчальний процес.

Література:

1. Астахов В. Перші підсумки роботи в експерименті // Новий колегіум. – 2005. – № 5. – С. 45-46.
2. Постернак Н. Модульна технологія навчання у вищій школі // Біологія і хімія в школі. – 2005. – № 4. – С. 43-45.
3. Про проведення педагогічного експерименту з кредитно-модульної системи організації навчального процесу: Наказ МОН України № 48, 23.01.2004 // Освіта. – 2004. – 11-18 лют.
4. Сікорський П. Кредитно-модульна технологія у вищих навчальних закладах // Шлях освіти – 2004. – № 3. – С. 29-34.
5. Стрельніков В. Технологія модульного навчання у вищій школі // Педагогіка і психологія професійної освіти. – 2003. – № 5. – С. 13-23.
6. Яковлев Е., Спиранде К. О модульно-рейтинговой организации учебного процесса // Новий колегіум. – 2005. – № 4. – С. 60-63.

УДК 378:37

К.В. Дубич
м. Рівне, Україна

КОМПЛЕКС ПЕДАГОГІЧНИХ УМОВ РОЗВИТКУ ПІЗНАВАЛЬНОЇ САМОСТІЙНОСТІ СТУДЕНТІВ УНІВЕРСИТЕТУ НА ОСНОВІ ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ

Для розвитку пізнавальної самостійності студентів на основі індивідуалізації навчання необхідні особливі процедури відстеження розвитку студентів у цілому й відстеження розвитку пізнавальної самостійності зокрема; створення сприятливих умов для розвитку в студентів пізнавальної самостійності; зміна сформованих у нашій культурі уявлень про норму психічного розвитку людини (порівняння не по горизонталі, а по вертикалі, тобто визначення динаміки розвитку пізнавальної самостійності студентів у порівнянні із самим собою, а не з іншими). Це робить саме навчання, і розвиток пізнавальної самостійності студентів більше цілеспрямованим, гнучким, варіативним. Тому відправною точкою в розвитку пізнавальної самостійності студентів на основі індивідуалізації навчання повинна бути діагностика індивідуального розвитку студентів. Вона припускає постійне спостереження за процесом індивідуального розвитку студентів з метою виявлення його відповідності бажаному результату за допомогою створення відповідних педагогічних умов.

У науково-педагогічній літературі є різні підходи до визначення поняття – «умови». Так, С.У. Гончаренко, М.Е. Дуранов, Н.М. Яковлева та інші дослідники визначають педагогічні умови як сукупність заходів (об'єктивних можливостей) педагогічного процесу [1; 2; 3]. В.І. Андреев розглядає зміст, методи (прийоми) і організаційні форми навчання та виховання як сукупність (комплекс) заходів [4]. М.В. Зверева під умовами розуміє змістовну характеристику компонентів, що конструюють педагогічну систему. Як компоненти вона виділяє зміст, організаційні форми, засоби навчання й характер взаємин між учителем та учнями [5]. Аналізуючи точку зору Л.Я. Найн, ми бачимо, що педагогічні умови визначаються як сукупність об'єктивних можливостей змісту, форм, методів, засобів і матеріально-просторового середовища, спрямованих на вирішення поставлених завдань [2].

Узагальнюючи вищевикладене, можна сказати, що педагогічні умови – це сукупність (комплекс) взаємозалежних і взаємообумовлених складових педагогічного процесу, який забезпечує досягнення конкретної мети.

Виходячи з мети нашої статті, під педагогічними умовами, що забезпечують ефективність процесу формування педагогічних умов розвитку пізнавальної самостійності студентів університету на основі індивідуалізації навчання, ми розуміємо комплекс взаємозалежних і взаємообумовлених заходів індивідуалізованого навчання, дотримання яких забезпечує більше високий рівень розвитку пізнавальної самостійності студентів.

Аналіз науково-педагогічної літератури показує, що дослідниками виділено значну кількість педагогічних умов, що сприяють ефективності розвитку пізнавальної самостійності, здійснення індивідуалізованого навчання [6; 7 та ін.]. Така кількість зумовлена підходами до постановки мети та завдань конкретного дослідження, що проявляються у вимогах суспільства до підготовки фахівців та рядом інших чинників.

Погоджуючись із важливістю виділених ученими умов розвитку пізнавальної самостійності та індивідуалізації навчання, ми вважаємо, що їхній перелік загалом збігається за метою, і за змістом. У той самий час необхідно відзначити, що виділені умови охоплюють лише окремі сторони розвитку пізнавальної самостійності та індивідуалізованого навчання студентів у вищій школі. Пропоновані вченими умови індивідуалізованого навчання спеціальним чином не орієнтовані на розвиток у студентів пізнавальної самостійності. Необхідно відзначити, що спроби здійснення індивідуалізованого навчання для більш ефективного розвитку пізнавальної самостійності були й досить успішні, але лише стосовно учнів початкових і середніх шкіл [6; 9].

У процесі виділення комплексу педагогічних умов розвитку пізнавальної самостійності студентів на основі індивідуалізації навчання, ми керувалися рекомендаціями Н.М. Яковлевої, яка вважає, що успішність виділення умов залежить: від чіткості визначення кінцевої мети або результату, який має бути досягнутий; від розуміння того, що вдосконалення педагогічного процесу досягається не за рахунок однієї умови, а їхнього взаємозалежного комплексу; на певних етапах педагогічні умови можуть виступати як результат, досягнутий у процесі їхньої реалізації [3].

Науковим інструментарієм для виділення педагогічних умов розвитку пізнавальної самостійності студентів університету на основі індивідуалізації навчання виступають загальнонаукові й конкретно-наукові принципи.

На основі наведеного нами аналізу науково-практичної літератури ми прийшли до висновку, що для нашого дослідження необхідне врахування наступного комплексу принципів:

Принцип природодоцільності. Суть цього принципу полягає в тому, що провідною ланкою будь-яких відносин в освітньому процесі є студент, з його конкретними особливостями та рівнем розвитку.

Принцип демократизації, припускає розширення прав і відповідальності студента, що звичайно ж, буде сприяти його самостійності у визначенні цілей, змісту й способів навчальної роботи.

Принцип гуманізації припускає усунення авторитарності з освітнього процесу, утвердження суб'єкт-суб'єктних відносин, перехід від монологу до діалогу в педагогічній діяльності.

Принцип вивчення досліджуваних проблем і явищ. Суть його полягає в тому, щоб навчально-пізнавальна діяльність студента носила творчий, пошуковий характер, по можливості містила в собі елементи аналізу й узагальнення. Процес вивчення того або іншого явища або проблеми повинні за всіма ознаками носити дослідницький характер.

Принцип модульності навчання – студент самостійно може працювати із запропонованою йому індивідуальною навчальною програмою, яка включає в себе банк інформації та методичний посібник для досягнення поставлених дидактичних цілей.

Принцип полісуб'єктивності в організації навчання. Навчання організоване таким чином, що кожен студент включений у навчальну діяльність на лекціях, практичних, індивідуально-семінарських заняттях, консультаціях. Навчальна діяльність студентів локалізована питаннями їх спеціалізації (навчального дослідження, навчального проектування). Кожен студент виступає як суб'єкт локальної навчальної діяльності.

Принцип орієнтації на успіх базується на конструюванні ситуації успіху, створенні психологічного комфорту в процесі навчання. Виходячи з особливостей нашого дослідження, базовими принципами для розвитку пізнавальної самостійності студентів університету на основі індивідуалізації навчання виступили: принцип індивідуалізації, принцип варіативності, принцип проблемності, принцип мотивації.

Принцип індивідуалізації полягає в організації навчання у відповідності з індивідуальними особливостями кожного студента. Конкретною формою здійснення даного принципу є – індивідуалізація навчання.

Принцип варіативності. Варіативність у навчанні означає, з одного боку різноманітність, різнорівневість, диференційованість вправ і завдань, наступність форм і методів навчання, з іншого боку, право особистості на навчання у відповідності зі своїми особливостями, здібностями, інтересами, життєвими планами.

Принцип варіативності вибору змісту й форм діяльності студентів припускає: визначення в навчальній програмі обов'язкових для всіх студентів видів і форм роботи, а також варіативних, що передбачають добровільний вибір студентами варіанта навчальних завдань із урахуванням інтересів і можливостей; розробки практичних завдань і звітних документів з урахуванням різного рівня індивідуальних здібностей, професійних інтересів і перспектив студента; стимулювання творчої активності в діяльності студентів. Для досягнення варіативності навчання можливі різні шляхи, в тому числі досить традиційні: індивідуальні додаткові завдання, диференційована за характером самостійна робота, завдання різного ступеня складності, індивідуальні графіки виконання навчального плану, лабораторно-практичні заняття за вільним розкладом без обмеження часу роботи студентів, навчально-дослідницька робота студентів у рамках навчального процесу.

Принцип проблемності. У практиці навчання встановлена конкретна залежність, якщо студента ставити перед необхідністю вирішувати навчальні проблеми, то в процесі їхнього вирішення в нього розвивається багато якостей, які характеризують індивідуальність, що сформувалася в творчу особистість.

Основними вимогами принципу проблемності є: 1) виявлення та враховувати рівнів розвитку інтелектуальної сфери, рівнів пізнавальної самостійності студентів; 2) навчально-виховний процес повинен бути спрямований на розвиток у студентів творчих здібностей, самостійно-пізнавальних умінь та ін.; 3) врахування індивідуальних особливостей, реальних навчальних можливостей студентів створення проблемних ситуацій, вирішення навчальних та інших проблем; 4) структурування взаємодії викладача й студентів відповідно до логіки проблемного навчання; 5) систематичний аналіз результативності педагогічних впливів.

Принцип мотивації. Зрозуміло, що активність як самостійної, так і колективної діяльності студентів можлива лише при наявності стимулів. Тому в числі принципів, на які ми опираємося при розвитку пізнавальної самостійності студентів на основі індивідуалізації навчання, є принцип мотивації. Суть цього принципу в тому, що кожен студент спонукається до активної діяльності. Спонукальним початком активної розумової діяльності повинне бути бажання студента вирішити проблему, пізнати істину, довести, заперечити і т.ін.

Принцип мотивації має важливе значення для вибору характеру стимулів стосовно особливостей навчального процесу. В числі основних чинників, що спонукають студентів до активності, можна назвати наступні: 1) професійний інтерес; 2) творчий характер навчально-пізнавальної діяльності; 3) змагальність; 4) ігровий характер проведення занять; 5) емоційний вплив вищезгаданих чинників.

Значний вплив на розвиток мотивації здійснюють інтерактивні та проблемні методи навчання. Вони дають нам можливість спонукати студентів до таких способів засвоєння навчального матеріалу, які викликають пізнавальну активність, збуджують потребу у вивченні матеріалу, в оволодінні способами дій, актуалізують потребу досягнення, сприяють створенню сприятливої атмосфери, як індивідуальної, так і колективної роботи.

Самі по собі виділені принципи не дозволяють здійснити практично процес розвитку пізнавальної самостійності студентів. Тому важливе значення має виявлення педагогічних умов, реалізація яких буде сприяти більш ефективному розвитку пізнавальної самостійності студентів на основі індивідуалізації навчання.

Аналіз виділених у науково-практичній літературі педагогічних умов розвитку пізнавальної самостійності студентів та врахування означених вище принципів дав нам можливість виділити наступний комплекс педагогічних умов, при яких індивідуалізація навчання забезпечить ефективність розвитку пізнавальної самостійності студентів університету: а) проведення трьохетапної психолого-педагогічної діагностики в освітньому процесі й розподіл студентів за типологічними групами; б) актуалізація суб'єктивної позиції студента за допомогою ініціювання їхньої рефлексії, стимулювання особистісних досягнень і включення в особистісно-значиму діяльність; в) гнучке використання традиційних та інноваційних методів навчання (інтерактивних, програмованих, проблемних) з обліком організованих типологічних груп.

У системі вищої освіти є ціла низка протиріч у навчанні, у тому числі між традиційною колективною формою процесу навчання у вищій школі й індивідуальному характері засвоєння знань студентами. В.А. Сластьонін зазначає, що в процесі навчання швидше всього просуваються середні студенти, повільніше слабкі (в основному ліквідують прогалини, «доганяють») і ще повільніше розвиваються здібні студенти, стосовно яких найменше використовуються всі резерви навчання [10, с. 91].

Отже, одна третина студентів не реалізує всі свої здібності, тому що не були створені оптимальні умови навчання для них, а інша третина не справляється з навчальною програмою. Необхідно зауважити, що поняття «освіта» тоді має сенс, коли мова йде про конкретну людину з його індивідуальними ціннісними орієнтаціями, психологічними й психофізіологічними особливостями, інтересами, схильностями [11, с. 12].

Студентська аудиторія представлена людьми з різними цілями, установкам, уміннями, які залежать як від природжених, так і від набутих якостей особистості, з різним рівнем розвитку пізнавальної самостійності і т.д. Із цього випливає висновок що, ми не можемо розраховувати на успіх у навчанні, у розвитку пізнавальної самостійності, якщо в процесі навчання не враховувати індивідуальних особливостей студентів.

Отже, необхідність врахування індивідуальних особливостей студентів, інформаційно-діагностичне забезпечення процесу розвитку пізнавальної самостійності студентів зумовлена більшими індивідуальними розходженнями в тих якостях, особливостях студентів, від яких залежить результат навчання або розвиток тієї або іншої якості особистості студента (в нашому випадку пізнавальної самостійності студентів). Виникає необхідність обговорити інформаційно-діагностичне забезпечення процесу розвитку пізнавальної самостійності студентів.

Інформаційно-діагностичне забезпечення розвитку пізнавальної самостійності студентів припускає планомірне діагностичне відстеження процесу індивідуального розвитку студентів, і зокрема рівня розвитку в студентів пізнавальної самостійності.

Головним моментом в інформаційно-діагностичному забезпеченні розвитку пізнавальної самостійності студентів є діагностика динаміки індивідуального розвитку студентів, внесення коректив у процес навчання, у розвиток пізнавальної самостійності студентів. Отже, інформаційно-діагностичне забезпечення містить у собі діагностику, прогнозування й аналіз індивідуального розвитку особистості та рівня розвитку пізнавальної самостійності студентів.

Все різноманіття застосовуваних способів, технологій здійснення діагностики можна звести до наступних груп: спостереження, дослідні методи, тестування та ін.

У процесі розробки діагностики індивідуального розвитку студентів нами використані елементи методики співвідносного динамічного аналізу, запропонованої Н.О. Вербицькою та В.Ю. Бодряковим [11].

У кожній навчальній групі налічується близько 25-30 студентів, і тому домагатися високого рівня розвитку пізнавальної самостійності в студентів з урахуванням індивідуальних особливостей кожного студента, дуже складно.

У той самий час дослідження педагогів і психологів доводять, що в кожній навчальній групі можна виділити типологічні групи студентів, які мають близькі індивідуальні особливості й приблизно однаковий рівень знань, умінь, навичок, рівень розвитку пізнавальної самостійності і т.д. Орієнтація на ці групи дозволяє здійснювати індивідуалізоване навчання.

На підставі аналізу науково-практичної літератури можна виділити два види врахування індивідуальних особливостей студентів: 1) врахування комплексу різних особливостей

студентів; 2) врахування якої-небудь окремої особливості. В більшості робіт автори виходять із комплексу особливостей, де домінують рівень знань, умінь, навичок і пізнавальних здібностей.

У науково-практичній літературі розглядається два підходи групування студентів для здійснення індивідуалізації навчання: 1) робота з відносно стабільними групами; 2) робота з нестабільними групами, тобто в кожному конкретному випадку можна створити групи різного складу. Перший спосіб зручний для викладача й економічний у часі. Другий підхід незручний в організаційному відношенні й вимагає більше часу, але він більш гнучкий при врахуванні індивідуальних якостей студентів у кожному конкретному випадку.

Ми дотримуємося іншої точки зору й вважаємо, що необхідно постійно переформовувати групи залежно від результатів роботи студентів. Отже, проведення психолого-педагогічної діагностики необхідно проводити в три етапи: 1) стартова діагностика; 2) поточна діагностика; 3) підсумкова діагностика. Це дозволяє розглядати навчальний процес, процес розвитку пізнавальної самостійності студентів не як масовий, а як індивідуальний процес.

Найпоширенішим видом угруповання у середині навчальних груп є виділення трьох основних характеристик студентів: індивідуальні можливості, що мають високі стартові можливості; індивідуальні можливості, що мають середні стартові можливості; індивідуальні можливості, що мають низькі стартові можливості. Це необхідно для того, щоб бачити динаміку просування й досягнень кожного студента в навчальному процесі, виходячи з його стартових можливостей. Отже, як протікання навчального процесу, так і розвиток пізнавальної самостійності студентів у його рамках необхідно оцінювати із урахуванням індивідуальних особливостей студентів зокрема з урахуванням рівня розвитку пізнавальної самостійності.

Співвідношення стартових характеристик студентів та їх досягнень у навчальному процесі включає прогнозування і аналіз поточної ситуації. На етапі прогнозування ми припускаємо, що для нормального протікання навчального процесу необхідною стає не тільки реалізація стартового потенціалу пізнавальної самостійності студента, але й створення умов для його розвитку. Як вважав Л.С. Виготський, «педагогіка повинна орієнтуватися не на вчорашній, а на завтрашній день розвитку учня. Тільки тоді вона зуміє викликати в процесі навчання до життя ті процеси розвитку, які зараз лежать у зоні найближчого розвитку» [12, с. 15].

Подібний підхід являє собою прогнозування поетапного перекладу навчальних досягнень студентів на найближчий рівень їхнього розвитку. Слід зазначити, що згідно Л.С. Виготському, зона найближчого розвитку в кожній людини різна, тому й визначення її величини необхідно проводити конкретно в кожній окремій людині [13, с. 28].

Одне з головних завдань викладача – не просто оцінити результати діяльності студентів, врахувати індивідуальні особливості студентів, а створити умови для розвитку в студентів здатності до самоаналізу й самооцінки. Перебудова форм навчального співробітництва, пов'язана зі зміною позицій викладача й студента, саме й приводить до можливості самоврядування студентом своєї пізнавальної діяльності. Для того щоб більш ефективно, цілеспрямовано розвивати в студентів пізнавальну самостійність, одним з напрямків реалізації даної мети повинне бути активне включення студентів у процес самодіагностики й актуалізації суб'єктивної позиції студента.

Під час визначення іншої педагогічної умови – актуалізація суб'єктивної позиції студента за допомогою ініціювання їхньої рефлексії, стимулювання особистісних досягнень і включення в особистісно-значиму діяльність ми виходили з того що, у сучасній професійній освіті існує гостра потреба у виділенні й формуванні системи ціннісних орієнтацій й актуалізації суб'єктивних позицій студентів, як основи визначення цілей навчання й розвитку певних якостей особистості, у нашому випадку пізнавальної самостійності.

Суб'єктивна позиція студента, особистісна значимість, мотивація, позитивне ставлення до навчання, розвитку в себе пізнавальної самостійності є найважливішою умовою активізації навчання, розвитку пізнавальної самостійності студента. Суб'єктивна позиція студента – майбутнього фахівця – є внутрішнім механізмом, завдяки якому він здатний свідомо сприймати професійні знання, уміння, навички, самостійно усвідомлюючи свої потреби, визначати міру й характер власної активності, спрямованої на оволодіння цими знаннями, уміннями, навичками.

Наше дослідження показало, що актуалізація суб'єктивної позиції студента з підвищення значимості розвитку його пізнавальної самостійності на основі індивідуалізованого навчання

можлива, якщо вона буде актуалізована за допомогою: ініціювання рефлексії студентів; стимулювання особистісних досягнень студентів у розвитку своєї пізнавальної самостійності; включення студентів у особистісно-значиму для них діяльність.

Аналіз науково-практичної літератури й наше дослідження показали, що актуалізація особистісних досягнень по розвитку пізнавальної самостійності студентів, найбільше ефективно здійснюється за допомогою ініціювання рефлексії студентів.

Термін рефлексія розглядається як: форма теоретичної діяльності людини, спрямована на осмислення своїх власних дій та їхніх законів [14]; усвідомлення суб'єктом того, як він у дійсності сприймається й оцінюється іншими індивідами [3]; здатність і потреба студента усвідомлювати свої стани, зіставляти свої завдання, дії й досягати результатів [3]; осмислення людиною соціальних реалій у процесі соціалізації на основі життєвого досвіду [14]. Отже перехід досягнень у особистісно-значимі пов'язаний з: 1) бажанням самої особистості нових досягнень; 2) переживанням нею позитивних емоцій у процесі реалізації досягнень; 3) усвідомленим плануванням і прогнозуванням досягнень; 4) використанням минулого досвіду як джерела розвитку; 5) упевненістю особистості у власних силах, прийняттям на себе відповідальності за власні дії й рішення; операціональною озброєністю особистості [15].

У процесі нашого дослідження й аналізу науково-практичної літератури ми дійшли до наступних висновків, що критеріями актуалізації студентами своїх особистісних досягнень по розвитку в себе пізнавальної самостійності виступають: свідомість власних досягнень, по розвитку в себе пізнавальної самостійності; зацікавленість у власних досягненнях по розвитку в собі пізнавальної самостійності; практична готовність і бажання розвивати в собі пізнавальну самостійність.

Виділяючи наступний аспект формування суб'єктивної позиції студента – включення студента в особистісно-значиму для нього діяльність, ми виходили з того, що процес суб'єктивного перетворення особистості студента не може бути розглянутий, без вирішення діалектичних протиріч, які виникають на різних етапах організації навчального процесу.

Основним засобом вирішення цих протиріч є діяльність, оскільки вона є тим механізмом, що дозволяє перетворити сукупність зовнішніх впливів у властиво розвиваючі зміни, у новотвори особистості, «повернути» завдання професійного навчання в «особистісний зміст» діяльності студентів і забезпечити суб'єктивну позицію їхнього розвитку [13].

Третя педагогічна умова – гнучке використання традиційних та інноваційних методів навчання (інтерактивних, програмованих, проблемних) з врахуванням організованих типологічних груп.

Діагностика індивідуальних особливостей студентів і суб'єктивна позиція студентів (особистісна значимість, мотивація, позитивне відношення до навчання, розвитку в себе пізнавальної самостійності), є підставою для вибору оптимальної індивідуалізованої стратегії розвитку пізнавальної самостійності студентів університету.

Індивідуалізація навчання припускає зміну навчального процесу: 1) використання гнучких організаційних форм, які б враховували індивідуальні особливості студентів; 2) визначення різних навчальних засобів, методів навчання, що забезпечують реалізацію поставленої мети за допомогою виявлення й структурування досвіду студента, його спрямованого розвитку в процесі навчання.

Отже, методика розвитку пізнавальної самостійності студентів на основі індивідуалізації навчання може бути діючою тоді, коли вона будується на гнучкому застосуванні методів і прийомів, що активізують діяльність самого студента. А використання в процесі навчання методів програмованого, проблемного й інтерактивного навчання, позитивно впливає на розвиток пізнавальної самостійності студентів, тому що вони стимулюють самостійність і творчу активність студентів за рахунок опори на емоції, мотиви, індивідуальний досвід людини та ін..

Підводячи підсумки вищесказаному, необхідно відзначити, що використання різноманітних форм і методів навчання в процесі розвитку пізнавальної самостійності студентів на основі індивідуалізації навчання, безсумнівно, забезпечує високу активність і самостійність студентів у пізнавальній діяльності. У той самий час стихійне використання різноманітних форм, методів навчання недоцільно. Необхідний певний їх облік і систематизація

в процесі навчання. Використовувати певні форми й методи навчання для розвитку високого рівня пізнавальної самостійності студентів необхідно залежно від індивідуальних особливостей, і, зокрема, від рівня розвитку пізнавальної самостійності студентів, дотримуючись відповідного комплексу педагогічних умов.

Література:

1. Гончаренко С.У. Український педагогічний словник. – К., 1997.
2. Наин А.Я. О методологическом аппарате диссертационных исследований // Педагогика. – 1995. – № 5. – С. 44-49.
3. Яковлева Н.М. Теория и практика подготовки будущего учителя к творческому решению воспитательных задач. – Челябинск, 1992. – 403 с.
4. Андреев В. И. Диалектика воспитания и самовоспитания творческой личности. – Казань: Изд-во КГУ, 1988. – 238 с.
5. Зверева М. В. О понятии «дидактические условия» // Новые исследования в педагогических науках. – М.: Педагогика, 1987. – №1. – С. 29-32.
6. Вербицкий А.А. Активное обучение в высшей школе: контекстный подход. – М.: Высш. шк., 1991. – 207 с.
7. Жернов В.И. Профессионально-педагогическая направленность личности студента: теория и практика ее формирования. – Магнитогорск, 1999. – 30 с.
8. Выготский Л.С. Проблема обучения и умственного развития в школьном возрасте. Избр. психол. иссл. – М.: ЛПН РСФСР, 1956. – С. 112-125.
9. Гребенюк О.С. Педагогика индивидуальности. – Калининград, 1995. – 94 с.
10. Слостенин В.А. Формирование индивидуального стиля самостоятельной учебной деятельности студентов // Совершенствование подготовки учителя в педвузе. Сб. научных трудов. – М., 1980. – С. 87-96.
11. Вербицкая И.О., Бодряков В.Ю. Учебный процесс: информация, анализ, управление. – М.: Сентябрь, 1998. – 128 с.
12. Выготский Л.С. Педагогическая психология / Под ред. В.В.Давыдова. – М.: Педагогика, 1991. – 480 с.
13. Психолого-педагогический словарь для учителей и руководителей общеобразовательных учреждений. – Р/н/Д.: Изд-во «Феникс», 1998. – 544 с.
14. Советский энциклопедический словарь / Гл. ред. А. М. Прохоров. – 4-е изд. – М.: Сов. энциклопедия, 1981. – 1600 с.
15. Асмолов А.Г. Деятельность и установка. – М., 1979. – 151 с..

The article deals with the creation of favourable pedagogical conditions to develop students' cognitive independence on the basis of educational individualization. General-scientific and specific scientific principles, traditional and interactive educational methods are scientific tools to distinguish pedagogical conditions of development of students' cognitive independence on the basis of educational individualization.

УДК 378.1

Г.Я. Дутка
м. Львів, Україна

ПРИНЦИП ФУНДАМЕНТАЛІЗАЦІЇ ОСВІТИ У МАТЕМАТИЧНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ЕКОНОМІСТІВ: ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

У “Основних напрямках досліджень з педагогічних і психологічних наук в Україні” [8] акцентується важливість розробки методологічних й теоретичних засад фундаменталізації професійної освіти. У наш час неможливо вирішувати проблеми, що виникають у науковому осмисленні, конструюванні й організації навчально-виховного процесу, звичними способами.

Математична освіта у підготовці фахівців економічного профілю відіграє надзвичайно важливу роль, оскільки саме вона є загальнонауковим фундаментом для оволодіння системою спеціальних знань. Фундаментальна освіта повинна бути цілісною, для чого окремі дисципліни розглядаються не як сукупність традиційних автономних курсів, а інтегруються в єдині цикли дисциплін, пов'язані загальною цільовою функцією і міждисциплінарними зв'язками. У значної частина майбутніх фахівців знання швидко старіють, що заважає їхньому професійного зростанню. Наприклад, значна частина опитаних студентів визнали, що вони не розуміють важливості математичної підготовки у такому ракурсі і обсязі, які отримують під час навчання у вузі. Серед причин такого положення виділимо такі: у навчальному процесі недостатньо формуються і акцентуються фундаментальні знання.

ЗМІСТ

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ У СИСТЕМІ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ

<i>О.В. Маишталер, Ю.Л. Хом'яківський, м. Вінниця, Україна</i> МЕТА, ЦІЛЬ І ЦІЛЕПОКЛАДАННЯ – БАЗОВІ КАТЕГОРІЇ ПЕДАГОГІКИ.....	3
<i>О.В. Шестопалюк, м. Вінниця, Україна</i> СТРУКТУРА Й ЗМІСТ ГРОМАДЯНСЬКОГО ВИХОВАННЯ.....	8
<i>О. Щербак, м. Київ, Україна</i> ПІДГОТОВКА ПЕДАГОГІВ ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ ДО ТВОРЧОГО ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ.....	14

РОЗДІЛ 2

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ, ВИХОВАННЯ ТА РОЗВИТКУ УЧНІВ ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОЇ ШКОЛИ І-ІІІ СТУПЕНІВ

<i>І.О. Бойко, м. Бердянськ, Україна</i> РОЛЬ ТЕХНІЧНОГО МИСЛЕННЯ ЯК НЕВІД'ЄМНОЇ СКЛАДОВОЇ СПРИЙНЯТТЯ СВІТУ ТЕХНІКИ.....	21
<i>Т.Р. Браніцька, м. Вінниця, Україна</i> ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ В ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ ІНТЕРЕСУ ДО НАРОДНО-ІНСТРУМЕНТАЛЬНОГО ВИКОНАВСТВА МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ.....	26
<i>Г.Р. Гавришак, В.З. Понятишин, м. Тернопіль, Україна</i> ДІАГНОСТИКА ПІЗНАВАЛЬНОГО ІНТЕРЕСУ ДО ГРАФІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ШКОЛЯРІВ...	32
<i>С.П. Гвоздий, г. Одеса, Україна</i> ПОДГОТОВКА БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ К ВОСПИТАНІЮ У ДТЕЙ НАВЬКОВ БЕЗОПАСНОЇ ЖИЗНЕДЕЯТЕЛЬНОСТІ.....	38
<i>Н.Г. Гуз, м. Київ, Україна</i> ПЕДАГОГІЧНЕ КЕРІВНИЦТВО ПРОЦЕСОМ ФОРМУВАННЯ У СТАРШОКЛАСНИКІВ ІНТЕРЕСУ ДО МУЗИЧНОГО ВИКОНАВСТВА.....	42
<i>Н.А. Залізівська, О.В. Пшеничнюк, м. Вінниця, Україна</i> ОСВІТЯНСЬКО-ПРОФЕСІЙНА ОРІЄНТАЦІЯ ВИПУСКНИКІВ ШКІЛ.....	47
<i>Ю.Ю. Іваньо, м. Тернопіль, Україна</i> ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ПІДГОТОВКИ УЧНІВ 8-9 КЛАСІВ ДО ВИБОРУ МАЙБУТНЬОЇ ПРОФЕСІЇ.....	50
<i>Т.М. Кривошея, м. Вінниця, Україна</i> АКТИВІЗАЦІЯ РОЗУМОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЗАСОБАМИ МИСТЕЦТВА.....	55
<i>О.І. Матяш, І.О. Дьогтева, м. Вінниця, Україна</i> ІНТЕРАКТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ ЗНАНЬ ТА УМІНЬ УЧНІВ З ГЕОМЕТРІЇ.....	59
<i>Л.І. Пташнік, м. Кам'янець-Подільський, Україна</i> ТЕХНІЧНА ТВОРЧІСТЬ УЧНІВ У ПРОЦЕСІ ПРОЕКТНО-ТЕХНОЛОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА УРОКАХ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ.....	62
<i>І.В. Савчук, м. Вінниця, Україна</i> ФОРМУВАННЯ ЕСТЕТИЧНИХ СМАКІВ У УЧНІВ 5-9 КЛАСІВ НА УРОКАХ ОБСЛУГОВУЮЧОЇ ПРАЦІ В ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ДЕКОРАТИВНО- УЖИТКОВОГО МИСТЕЦТВА.....	67
<i>А.О. Тіняков, м. Харків, Україна</i> ВИЗНАЧЕННЯ КРИТЕРІЇВ РОЗВИТКУ МОРАЛЬНИХ ЯКОСТЕЙ УЧНІВ УЧИЛИЩ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ (УФК).....	71

<i>О.О. Федун, м. Вінниця, Україна</i>	
ВИКЛАДАННЯ РІДНОЇ МОВИ В РЕЖИМІ ІНТЕРАКТИВНОСТІ.....	79
<i>Н.В. Чорна, м. Вінниця, Україна</i>	
ПРО НАПИСАННЯ ТЕСТІВ-ЕСЕ У СУЧАСНІЙ АМЕРИКАНСЬКІЙ ПЕДАГОГІЦІ.....	82
<i>В.В. Юрженко, м. Київ, Україна</i>	
ПСИХОЛОГО–ПЕДАГОГІЧНІ ЧИННИКИ, ЩО ВПЛИВАЮТЬ НА ФОРМУВАННЯ ЗМІСТУ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ “ТЕХНОЛОГІЯ” ТА ЇХНЕ ІНСТРУМЕНТАЛЬНЕ ВИЗНАЧЕННЯ В УМОВАХ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ.....	88

РОЗДІЛ 3

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ СТУПЕНЕВОГО НАВЧАННЯ І ВИХОВАННЯ УЧНІВ ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНИХ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ

<i>Бекір Адабашев, м. Сімферополь, АРК Крим</i>	
МОЖЛИВОСТІ УНІФІКАЦІЇ ЗМІСТУ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ РОБІТНИКІВ БУДІВЕЛЬНИХ ПРОФЕСІЙ МЕХАНІЗОВАНОЇ ПРАЦІ.....	94
<i>В.І. Баглай, м. Харків, Україна</i>	
УДОСКОНАЛЕННЯ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ СПЕЦІАЛІСТІВ У ПТНЗ ЗАЛІЗНИЧНОГО ПРОФІЛЮ ШЛЯХОМ РОЗРОБКИ ТА ЗАСТОСУВАННЯ ЕЛЕКТРОННИХ ТА ДРУКОВАНИХ НАВЧАЛЬНИХ ВИДАНЬ.....	100
<i>О.В. Герасімова, м. Вінниця, Україна</i>	
ВИКОРИСТАННЯ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ВИВЧЕННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ.....	102
<i>Г.Б. Гордійчук, м. Вінниця, Україна</i>	
ВИКОРИСТАННЯ ПРОЕКТИВНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ ЯК ЗАСОБУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ СПРЯМОВАНОСТІ ВИВЧЕННЯ ПРИРОДНИЧО-МАТЕМАТИЧНИХ ДИСЦИПЛІН У ПТНЗ.....	106
<i>Л.П. Громова, Л.В. Жиліна, м. Вінниця, Україна</i>	
З ДОСВІДУ РОЗРОБКИ ЕЛЕКТРОННОГО НАВЧАЛЬНОГО ПОСІБНИКА З ІСТОРІЇ УКРАЇНИ.....	112
<i>В.Д. Давидова, м. Київ, Україна</i>	
КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД ДО ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ В ГУРТКАХ НАРОДНОЇ ОСВІТИ ДЛЯ ДОРОСЛИХ ШВЕЦІЇ.....	117
<i>М.Ю. Кадемія, м. Вінниця, Україна</i>	
ФОРМУВАННЯ ОБРАЗНОГО МИСЛЕННЯ УЧНІВ І СТУДЕНТІВ.....	122
<i>С.С. Кізім, м. Вінниця, Україна</i>	
ВИКОРИСТАННЯ КОМП'ЮТЕРНИХ МОДЕЛЕЙ У ВИВЧЕННІ ФІЗИКИ.....	126
<i>А.П. Кобися, м. Вінниця, Україна</i>	
ПРОФЕСІЙНА СПРЯМОВАНІСТЬ НАВЧАННЯ ЯК ЗАСІБ АКТИВІЗАЦІЇ ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ ПТНЗ.....	129
<i>В.М. Кобися, м. Вінниця, Україна</i>	
ВИКОРИСТАННЯ VISUAL BASIC SCRIPTING EDITION ДЛЯ ПРОЕКТУВАННЯ КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ.....	132
<i>К.В. Кравченко, м. Київ, Україна</i>	
ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНО-ЕКОЛОГІЧНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ.....	135
<i>О.Е. Марковская, г. Симферополь, Украина</i>	
ИСПОЛЬЗОВАНИЕ СРЕДСТВ ОБУЧЕНИЯ В ПРОЦЕССЕ ФОРМИРОВАНИЯ У УЧАЩИХСЯ ПРОФЕССИОНАЛЬНЫХ ЗНАНИЙ И УМЕНИЙ.....	139
<i>О.С. Микитенко, м. Київ, Україна</i>	
ОРГАНІЗАЦІЯ КАДРОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ТЕХНІЧНИХ УЧИЛИЩ УКРАЇНИ (1954-1986 рр.).....	144

<i>Г.Л. Омельченко, г. Симферополь, Україна</i> ПЕДАГОГІЧЕСКОЕ ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ В ОТБОРЕ И СТРУКТУРИРОВАНИИ СОДЕРЖАНИЯ ПРОФЕССИОНАЛЬНОГО ОБУЧЕНИЯ КВАЛИФИЦИРОВАННЫХ РАБОЧИХ ШВЕЙНОГО ПРОФИЛЯ.....	150
<i>Л.Г. Сергієнко, О.М. Данильчук, М.І. Сергієнко, м. Красноармійськ, Україна</i> ДИДАКТИЧНІ АСПЕКТИ ВИКОРИСТАННЯ АВТОМАТИЗОВАНИХ НАВЧАЛЬНИХ СИСТЕМ.....	157
<i>Н.О. Талалуєва, м. Київ, Україна</i> ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ РОБІТНИКІВ.....	161
<i>Н.Т. Тверезовська, м. Київ, Україна</i> ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОЦЕСУ ІНФОРМАТИЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНО-МАТЕРІАЛЬНОЇ БАЗИ В ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ.....	165
<i>С.Ю. Тозюк, м. Вінниця, Україна</i> ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕМЕНТІВ КОМП'ЮТЕРНОГО МОДЕЛЮВАННЯ В НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ.....	170
<i>Л.М. Турченко, м. Полтава, Україна, Т.Л. Савустьяненко, м. Донецьк, Україна</i> ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ФОРМ НАВЧАННЯ В ПРОЦЕСІ БРИГАДНІЙ ОРГАНІЦІЇ РОБОТИ.....	176
<i>О.М. Чорна, м. Київ, Україна</i> РОЛЬ ФАНТАЗІЇ У СТАНОВЛЕННІ ОСОБИСТОСТІ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	179

РОЗДІЛ 4

РОБОТА ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ І-ІІ РІВНІВ АКРЕДИТАЦІЇ В УМОВАХ ІНТЕНСИФІКАЦІЇ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ

<i>Л.О. Головенко, м. Вінниця, Україна</i> ВИКОРИСТАННЯ ДІЛОВИХ ІГОР ЯК УМОВА ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ ПРОФЕСІЙНОГО СПІЛКУВАННЯ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ.....	185
<i>Л.І. Джулай, м. Львів, Україна</i> ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ ТА ОЦІНКИ РЕЗУЛЬТАТУ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ МЕДИЧНОГО КОЛЕДЖУ.....	189
<i>А.І. Лавров, м. Симферополь, Україна</i> ПОГЛЯДИ НА ГУМАНІСТИЧНІ ЗАСАДИ ПЕРЕБУДОВИ „ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ” У ТЕХНІЧНІЙ ОСВІТІ.....	194
<i>В.В. Полуда, м. Київ, Україна</i> СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦЯ ГОТЕЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА.....	197
<i>Г.А. Чепурний, м. Вінниця, Україна</i> МНЕМОТЕХНІКА НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ РОЗВИТКУ.....	200

РОЗДІЛ 5

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ОСНОВИ ВПРОВАДЖЕННЯ СУЧАСНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ІННОВАЦІЙНИХ МЕТОДИК НАВЧАННЯ І ВИХОВАННЯ СТУДЕНТІВ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ ІІІ-ІV РІВНІВ АКРЕДИТАЦІЇ

<i>М.І. Адаманов, м. Симферопіль, Україна</i> ДЕЯКІ НОВІТНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ЗМІСТУ ТА МЕТОДИКА ВИВЧЕННЯ КУРСУ „ПРОФЕСІЙНА ПЕДАГОГІКА” В КРИМСЬКОМУ ІНЖЕНЕРНО-ПЕДАГОГІЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ.....	206
--	-----

<i>В.М. Андріанов, Р.С. Гуревич, м. Вінниця, Україна</i> ПІДРУЧНИК ЯК ОСНОВА ІННОВАЦІЙНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ Рецензія на підручник М.П. Воловика Фізика: Для університетів. – К.: Ірпінь: Перун, 2005. – 864 с.....	209
<i>Ю.О. Бардашевська, м. Вінниця, Україна</i> МОДЕЛЮВАННЯ У НАВЧАННІ СТУДЕНТІВ ОРГАНІЗАЦІЇ ДОЗВІЛЛЕВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТАРШОКЛАСНИКІВ.....	214
<i>Г.П. Бахтіна, м. Київ, Україна</i> ТРАНСДИСЦИПЛІНАРНІ СТУДЕНТСЬКІ ПРОЕКТИ – РЕАЛЬНИЙ ШЛЯХ ДО ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ ТА ФАХІВЦЯ ХХІ СТОЛІТТЯ.....	218
<i>О.О. Безносюк, В.Є. Лукін, м. Київ, Україна</i> КОНЦЕПЦІЯ СТВОРЕННЯ ДИСТАНЦІЙНОГО КУРСУ «ОСНОВИ ПОБУДОВИ АСУ РТВ ПС».....	222
<i>А.В. Бичок, м. Тернопіль, Україна</i> РОЛЬ ІНТЕРНЕТУ ПРИ ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ МІЖНАРОДНОГО БІЗНЕСУ І МЕНЕДЖМЕНТУ.....	228
<i>О.М. Галус, м. Хмельницький, Україна</i> РОЗВИТОК ФАХОВОЇ СПРЯМОВАНОСТІ СТУДЕНТА ЯК УМОВА ЙОГО ПРОФЕСІЙНОЇ АДАПТАЦІЇ В КОНТЕКСТІ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ.....	232
<i>В.С. Гаркушевський, м. Вінниця, Україна</i> ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ МЕТОДИКИ ФОРМУВАННЯ УМІНЬ ТА НАВИЧОК У СИСТЕМІ ТРУДОВОГО НАВЧЕННЯ....	238
<i>О.М. Гомонюк, м. Хмельницький, Україна</i> ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНЬОГО СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА.....	242
<i>Р.М. Горбатюк, І.Б. Луцик, м. Тернопіль, Україна</i> ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ ІНЖЕНЕРІВ- ПЕДАГОГІВ.....	247
<i>С.В. Доцин, м. Вінниця, Україна</i> З ДОСВІДУ ВПРОВАДЖЕННЯ КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЇ СИСТЕМИ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ.....	252
<i>К.В. Дубич, м. Рівне, Україна</i> КОМПЛЕКС ПЕДАГОГІЧНИХ УМОВ РОЗВИТКУ ПІЗНАВАЛЬНОЇ САМОСТІЙНОСТІ СТУДЕНТІВ УНІВЕРСИТЕТУ НА ОСНОВІ ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ.....	254
<i>Г.Я. Дутка, м. Львів, Україна</i> ПРИНЦИП ФУНДАМЕНТАЛІЗАЦІЇ ОСВІТИ У МАТЕМАТИЧНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ЕКОНОМІСТІВ: ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ.....	260
<i>Л.П. Євтушик, м. Ніжин, Україна</i> ПІДГОТОВКА СОЦІАЛЬНИХ ПЕДАГОГІВ У ДУАЛЬНІЙ СИСТЕМІ ОСВІТИ НІМЕЧЧИНИ.....	265
<i>О.В. Зосименко, м. Суми, Україна</i> ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ПРОЕКТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ.....	269
<i>Т.Ш. Ібрагимов, г. Симферополь, Україна</i> ДИДАКТИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ТЕСТИРОВАНИЯ ПРИ МОДУЛЬНО- РЕЙТИНГОВОМ ОБУЧЕНИИ.....	273
<i>О.Ю. Казанцев, А.А. Каленський, Ю.Г. Бондаренко, м. Київ, Україна</i> ПЕДАГОГІЧНІ ЗАСАДИ ВПРОВАДЖЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ В ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ВІЙСЬКОВИХ ДИСЦИПЛІН.....	280
<i>О.О. Калигаева, г. Краматорск, Украина</i> МЕТОДИЧЕСКОЕ ОБЕСПЕЧЕНИЕ КУРСА «ОСНОВЫ ПРОИЗВОДСТВА. ИНФОРМАЦИОННЫЕ ТЕХНОЛОГИИ ПРОИЗВОДСТВ» (КУРС ПО ВЫБОРУ)....	287

<i>І.М. Ключковська, м. Львів, Україна</i> ОСНОВИ КОНЦЕПЦІЇ ІНТЕГРАТИВНОГО ПІДРУЧНИКА З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ДЛЯ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ІНЖЕНЕРНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ.....	295
<i>А.М. Коломієць, І.А. Фуштей, м. Вінниця, Україна</i> ФОРМУВАННЯ ІГРОВОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ.....	299
<i>В.Д. Кондратюк, Л.Л. Коношевський, С.М. Рибак, м. Вінниця, Україна</i> ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО- КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ.....	304
<i>О.Л. Коношевський, м. Вінниця, Україна</i> МЕТОДИКА ВИКОРИСТАННЯ МУЛЬТИМЕДІЙНОГО ПРОГРАМНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ.....	315
<i>Л.А. Корницька, м. Хмельницький, Україна</i> ПРОЕКТУВАННЯ ЗМІСТУ ТЕХНОЛОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ІНЖЕНЕРІВ- ПЕДАГОГІВ ШВЕЙНОГО ПРОФІЛЮ З ВИКОРИСТАННЯМ ЕЛЕМЕНТІВ ЕТНОДИЗАЙНУ.....	323
<i>Н.С. Кравчук, В.Ф. Яремчук, С.М. Смішний, м. Вінниця, Україна</i> ЗАСТОСУВАННЯ КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ЛАБОРАТОРНОМУ ПРАКТИКУМІ З РАДІОЕЛЕКТРОНІКИ.....	330
<i>Л.В. Крисько, м. Умань, Україна</i> РОЗВИТОК ТВОРЧОЇ АКТИВНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ В УМОВАХ МОДУЛЬНО-РЕЙТИНГОВОЇ СИСТЕМИ НАВЧАННЯ.....	335
<i>Л.Є. Кузьменко, м. Київ, Україна</i> СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ЧИННИКИ МАЙБУТНЬОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ОФІЦЕРСЬКОГО СКЛАДУ.....	340
<i>А.П. Лісниченко, м. Вінниця, Україна</i> ТВОРЧА САМОРЕАЛІЗАЦІЯ ЯК ОЗНАКА ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ.....	345
<i>О.В. Марущак, м. Вінниця, Україна</i> ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ІНТЕГРАЦІЇ ЗНАНЬ З МАТЕРІАЛОЗНАВСТВА У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ ШВЕЙНОГО ВИРОБНИЦТВА.....	349
<i>В.Є. Михайліченко, Л.М. Грень, м. Харків, м. Торез, Донецької обл., Україна</i> МОДЕЛІ МИСЛЕННЯ ТА УПРАВЛІННЯ НИМИ У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ ЗА ДОПОМОГОЮ ТЕХНОЛОГІЙ НЕЙРОЛІНГВІСТИЧНОГО ПРОГРАМУВАННЯ.....	356
<i>Н.Є. Мойсеюк, м. Вінниця, Україна</i> ГОТОВНІСТЬ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ: СУТЬ І ШЛЯХИ ФОРМУВАННЯ.....	364
<i>А.О. Муц, В.В. Сіренко, м. Вінниця, Україна</i> ДИДАКТИЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ АКТИВНОГО НАВЧАННЯ.....	368
<i>В.М. Олексенко, м. Харків, Україна</i> ОСОБЛИВОСТІ СУЧАСНИХ ВИХОВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ.....	372
<i>О.Г. Онишко, м. Хмельницький, Україна</i> МЕТОДИКА РОЗВИТКУ ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ СТУДЕНТІВ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ПРИКЛАДНОГО ПРОГРАМНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗАГАЛЬНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ.....	377
<i>А.В. Панасюк, м. Вінниця, Україна</i> ВИДИ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ВИЩОЇ ШКОЛИ З ВИКОРИСТАННЯМ ТЕСТОВОГО КОНТРОЛЮ.....	383
<i>О.Ю. Пінаєва, Л.І. Лозинська, м. Вінниця, Україна</i> ІНТЕРАКТИВНІ ФОРМИ НАВЧАННЯ ПРИ ВИКЛАДАННІ СПЕЦІАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН У ВЗН.....	389
<i>С.В. Подолянчук, м. Вінниця, Україна</i> НАУКОВО-ДОСЛІДНА РОБОТА СТУДЕНТІВ ЯК ЧИННИК ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	395

<i>Н.Н. Прушковська, м. Вінниця, Україна</i> ВПРОВАДЖЕННЯ СУЧАСНИХ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ЯК УДОСКОНАЛЕННЯ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ З ДИРИГУВАННЯ.....	402
<i>О.О. Розульська, м. Хмельницький, Україна</i> ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ЗАСТОСУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ МАЙБУТНІХ ПЕРЕКЛАДАЧІВ.....	406
<i>К.С. Рум'янцева, м. Вінниця, Україна</i> РОЗВ'ЯЗАННЯ МАЙБУТНІМИ ЕКОНОМІСТАМИ ФАХОВИХ ЗАДАЧ З ВИЩОЇ МАТЕМАТИКИ ЗАСОБАМИ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ.....	410
<i>А.В. Смолінська, м. Вінниця, Україна</i> ЕКОНОМІЧНА ОСВІТА – ОДИН ІЗ ГОЛОВНИХ НАПРЯМКІВ УДОСКОНАЛЕННЯ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ.....	416
<i>К.І. Старостенко, м. Запоріжжя, Україна</i> ЛІНГВІСТИЧНА ПІДГОТОВКА ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ СИСТЕМИ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ У КОНТЕКСТІ БОЛОНСЬКОГО ПРОЦЕСУ.....	419
<i>О.Ю. Теплова, м. Вінниця, Україна</i> ДЕЯКІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ МУЗИКИ ДО ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРОСВІТНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	423
<i>В. Титаренко, м. Полтава, Україна</i> ТВОРЧІ ПРОЕКТИ З УКРАЇНСЬКИХ НАРОДНИХ ПРОМИСЛІВ: ФОРМИ КОНТРОЛЮ ТА РЕЗУЛЬТАТИ ОЦІНЮВАННЯ.....	428
<i>В.В. Христюк, м. Київ, Україна</i> ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ ПІДХОДИ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ЗАСТОСУВАННЯ СУЧАСНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦЯ ТУРИЗМУ.....	432
<i>С.Д. Цвілик, м. Вінниця, Україна</i> МАТРИЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ ЗМІСТУ ГРАФІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛЯ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ У ПЕДАГОГІЧНИХ ВНЗ.....	435
<i>Т.Г. Чувакова, м. Ніжин, Україна</i> ВЗАЄМНЕ НАВЧАННЯ ВЧИТЕЛІВ У США.....	442
<i>Т.В. Шестакова, м. Київ, Україна</i> ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНА СИСТЕМА ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ДО ПРОФЕСІЙНОГО САМОВДОСКОНАЛЕННЯ.....	444

УДК 378.14
ББК 74.580
С95

Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми // Зб. наук. пр. – Вип. 12 / Редкол.: І.А. Зязюн (голова) та ін. – Київ–Вінниця: ДОВ „Вінниця”, 2006. – 459 с.

Відповідальний за випуск Р.С. Гуревич
Оригінал-макет Л.Л. Коношевський
Технічний редактор Л.Б. Кимак
Комп'ютерний набір Л.О. Пшеворська

Збірник наукових праць “Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми” внесено ВАК України до переліку № 6 фахових наукових видань України, в яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук (педагогічні науки)(Постанова Президії ВАК України від 11.10. 2000 р. № 1-03.8 / Бюлетень ВАК України. – № 6. – 2000. – С. 14).

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації – серія КВ № 3417. Видане 06.02.2004 р.

Формат 60×84/16

Друк різнографічний
Наклад 320 прим.
Гарнітура Times New Roman

Друк СПД Криворука В.В.
м. Вінниця, Хмельницьке шосе, 92